

ارزش گذاری اقتصادی پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته مقالات لاتین از دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه رازی

ندا صیادی^۱ | محمود مرادی^۲ | صالح رحیمی^۳

۱. کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش شناسی دانشگاه رازی کرمانشاه (نویسنده مسئول) sayadi.neda.69@gmail.com

۲. استادیار دانشگاه رازی، دانشکده علوم اجتماعی، گروه علم اطلاعات و دانش شناسی mahmoudmoradi@razi.ac.ir

۳. استادیار دانشگاه رازی، دانشکده علوم اجتماعی، گروه علم اطلاعات و دانش شناسی saleh_rahimi@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۹۷/۲/۴ تاریخ پذیرش: ۹۷/۶/۸

چکیده

هدف: ارزش گذاری اقتصادی پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته مقالات لاتین از دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه رازی است.

روش پژوهش: در پژوهش حاضر از روش ارزش گذاری مشروط و معیار تمایل به پرداخت استفاده شده، جامعه آماری تمام دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه رازی در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ به تعداد ۴۱۴۵ نفر بودند. حجم نمونه با استفاده از فرمول میشل و کارسون، ۵۲۳ نفر تعیین شد. ابزار گردآوری اطلاعات پرسش نامه محقق ساخته بود و از روش‌های آماری مانند، آمار توصیفی و رگرسیون لجستیک استفاده شد.

یافته‌ها: میانگین تمایل به پرداخت سالیانه دانشجویان تحصیلات تکمیلی برای استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته مقالات لاتین حدود ۲۴۸.۵۶۶ تومان بود که معادل ارزش اقتصادی آن پایگاه‌ها محسوب شد. هم‌چنین از بین متغیرهای بررسی شده متغیرهای میزان استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی لاتین و دانشکده در استفاده سالیانه از پایگاه‌های اطلاعاتی لاتین تأثیرگذار بودند.

نتیجه گیری: دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه رازی برای پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته مقاله‌های لاتین ارزش اقتصادی قائل‌اند زیرا در تبادل دانش و افزایش دسترسی به اطلاعات در موضوعات مختلف علمی اهمیت بسیاری دارند.

کلیدواژه‌ها: ارزش گذاری اقتصادی، پایگاه‌های اطلاعاتی، ارزش گذاری مشروط، تمایل به پرداخت، دانشجویان تحصیلات تکمیلی، دانشگاه

رازی.

مقدمه

زندگی بشر در حال حاضر به واسطه ظهور و گسترش فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی بر اساس اطلاعات و ارتباطات پی‌ریزی شده است. تا اوایل قرن بیستم، انرژی مهم‌ترین ابزار قدرت و پیشرفت محسوب می‌شد، اما امروزه اطلاعات به‌عنوان مهم‌ترین منبع حیاتی و راهبردی سازمان‌ها به شمار می‌رود، به‌گونه‌ای که در سازمان، اطلاعات تنها عاملی است که به مدیران امکان می‌دهد که شرایط را مهار کرده و قدرت مانور خود را افزایش دهند (پور رشیدی و جلالی جواران، ۱۳۹۰) از طرفی امروزه توسعه و رقابت جدی اقتصادی در داخل و خارج از کشور، اطلاعات را به‌منزله کالای اساسی در پژوهش، آموزش و تصمیم‌گیری مطرح ساخته است. در تمام رشته‌های دانش، نظام‌های اطلاع‌رسانی به کار گرفته شده‌اند تا بتوانند پژوهشگران را همواره به‌صورت روزآمد از آخرین دستاوردهای دانش آگاه سازند. این نظام‌ها به‌نوبه خود نقش قابل‌توجهی در افزایش سرعت گردونه علوم داشته‌اند (باقری، ۱۳۸۹). در این راستا پایگاه‌های اطلاعاتی به‌عنوان نمونه‌ای از نظام‌های اطلاع‌رسانی به‌واسطه مزایای منحصر به فرد خود در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی به‌ویژه دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی بسیار مورد توجه قرار گرفته‌اند. چرا که در جهان در حال تغییر امروز و رقابتی که در همه عرصه‌ها ایجاد شده است، هم دانشگاه‌ها در خدمت صنعت و تجارت قرار گرفته‌اند و هم به خود دانشگاه به‌عنوان یک صنعت و تجارت نگاه می‌شود، حرکت شتابان به‌سوی پژوهش یک نوع رقابت در نظام دانشگاهی به وجود آورده است، راز بقا در چنین شرایطی تغییر و تحول در برنامه‌های آموزشی و پژوهشی یا به عبارت دقیق‌تر تولید علم است و یکی از راه‌های تولید علم یا توسعه تولیدات علمی در دانشگاه‌ها نیز استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی به‌عنوان منابع اطلاعاتی است. از سوی دیگر این سخن معروف که «اطلاعات قدرت است» و «در اطلاعات طلا وجود دارد» نشانگر آن است که دانش رسمی، منبع اصلی اقتصادی تلقی می‌شود. اقتصاد، علم رفتار انسان به‌عنوان رابط میان معاش و منابع کمیاب است و از آنجاکه تمام فعالیت‌هایی که منجر به خلق، جمع‌آوری، پردازش، سازمان‌دهی، اشاعه و استفاده از اطلاعات است شامل منابع کمیاب می‌شود، لذا

یکی از مباحث مهم در این زمینه، بحث اقتصاد اطلاعات است (بتولی، ۱۳۹۱) و از آنجایی که اقتصاد اطلاعات یکی از عوامل مهم موفقیت در نظام‌های اطلاع‌رسانی محسوب می‌شود پژوهش حاضر به ارزش‌گذاری اقتصادی پایگاه‌های اطلاعاتی پرداخته است که یکی از موضوعات اساسی مطرح‌شده در اقتصاد اطلاعات به شمار می‌رود.

یکی از مهم‌ترین پدیده‌های چند دهه اخیر در صنعت اطلاعات، پیدایش و محبوبیت پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته بوده که دورنمای سرعت و دقت در جستجو و بازیابی اطلاعات را دگرگون کرده است. در واقع می‌توان گفت که پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته به وجود آورنده آنچه ما امروزه به‌عنوان صنعت اطلاع‌رسانی می‌شناسیم، می‌باشند (مهاجری و علیجانپور کاسگری، ۱۳۸۹). پایگاه اطلاعاتی پیوسته مجموعه‌ای سامان‌یافته از اطلاعاتی است که پردازش، ذخیره و توسط واسطه اطلاعاتی یا کاربر نهایی، جستجو و بازیابی می‌شود. اطلاعات در پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته می‌تواند به‌صورت کتابشناختی، متنی، تصویری، آماری و غیره باشد. داده‌ها به‌طور عمومی به‌گونه‌ای منظم می‌شوند که به‌صورت خودکار قابل جستجو و بازیابی باشند (فیچر و استرجس^۱، ۲۰۰۳، ۱۲۶). شکل‌گیری پایگاه‌های اطلاعاتی و دسترس‌پذیر شدن آن‌ها در بستر شبکه‌های اطلاعاتی به‌ویژه اینترنت سبب شده تا بسیاری از تولیدکنندگان مجلات علمی و پژوهشی و نیز سایر رسانه‌های اطلاعاتی، با عرضه مقالات خود در این پایگاه‌ها موافقت کنند. به خاطر همین مسئله و نیز تمایل روزافزون دانشجویان، اساتید و پژوهشگران برای استفاده از این پایگاه‌ها، امروزه شاهد عرضه هزاران مجله علمی و پژوهشی در قالب پایگاه‌های اطلاعاتی هستیم. این پایگاه‌ها محدودیت جغرافیایی و زمانی دسترسی به گزارش‌های تحقیقات و یافته‌های علمی پژوهشگران در سراسر جهان را برطرف کرده‌اند (خلیلی و مطلبی، ۱۳۹۲) و در کنار نشر دیجیتال، پیشرفت نویدبخشی در جهت تأمین نیازهای اطلاعاتی کاربران مطرح ساخته‌اند (بی و هاهم^۲، ۲۰۱۰). در پژوهش حاضر اطلاعات در قالب پایگاه‌های اطلاعاتی به‌عنوان کالای عمومی و غیر بازاری مدنظر قرار گرفته

^۱. Feather & sturges

^۲. Bae & Hahm

است زیرا در مراکز مانند دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، معمولاً به صورت رایگان در دسترس استفاده کنندگان قرار می‌گیرند. از این رو پایگاه‌های اطلاعاتی به عنوان کالاها و خدمات عمومی و غیر بازاری به ندرت در بازار مورد معامله قرار می‌گیرند، به همین دلیل و به علت عدم امکان محاسبات کمی و دقیق، در تصمیم‌گیری‌های کلان به آن‌ها توجه کافی نمی‌شود، به گونه‌ای که بهای اندکی به آن‌ها داده می‌شود، زیرا درک صحیحی از کارکرد پایگاه‌های اطلاعاتی به وجود نمی‌آید. با توجه به اهمیت و ارزشی که پایگاه‌های اطلاعاتی در جهت پیشرفت و توسعه کشور ایفا می‌کنند، بنابراین ضروری است که در سطح دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی پایگاه‌های اطلاعاتی را بر اساس معیارهای گوناگون مورد بررسی قرارداد. از جمله این معیارها می‌توان به ارزش گذاری اقتصادی آن‌ها با روش ارزش گذاری مشروط اشاره نمود.

مفهوم «ارزش گذاری» به عنوان فرایند بیان ارزش یک شیء خاص یا فعالیت مشخص است. ارزش گذاری اطلاعات نشان‌دهنده فرایند تبیین ارزش برای کالاها و خدمات اطلاعاتی است (عبداللهی، ۱۳۹۲). مفهوم ارزش گذاری اقتصادی بیشتر ریشه در اقتصاد نئوکلاسیک دارد. علم اقتصاد رفاه نئوکلاسیک تعیین می‌کند که چگونه منابع در دسترس با بالاترین ارزش اقتصادی خود، در جهت اعتلای رفاه انسان مورد استفاده قرار گیرند. این علم در جست‌وجوی تولیدکنندگان برتر برای تخصیص کل منابع اولیه در میان مصرف‌کنندگان و مصارف بالقوه به منظور برطرف کردن نیازهای افراد و یا گروه‌هاست (جیمز و لی^۱، ۱۹۷۱ به نقل از محمدی، ۱۳۸۹). تئوری ارزش گذاری اقتصادی بر اساس ترجیحات افراد و انتخاب‌های آن‌ها است. افراد ترجیحات خود را از طریق انتخاب‌ها و روابط جایگزین و محدودیت‌های معینی مثل محدودیت‌هایی در زمینه درآمد و یا زمان قابل دسترس بیان می‌کنند (امیرنژاد و عطائی سلوط، ۱۳۹۰). در روش ارزش گذاری مشروط که بر پایه ترجیحات بیان شده افراد شکل گرفته، ارزش حاصل بر مبنای پاسخ به پرسش‌هایی در یک شرایط فرضی به دست می‌آید. از پاسخگویان پرسیده می‌شود تا تمایل به پرداخت خود را برای کالاها و خدمات عمومی بیان نمایند. (کریمی،

۱۳۹۳). مزیت ارزش گذاری مشروط در این است که می‌تواند ارزش وجودی که مهم‌ترین ارزش غیر مصرفی یک کالا یا خدمات عمومی است را محاسبه نماید (قربانی و فیروز زارع، ۱۳۸۹)؛ بنابراین مبلغ بیان شده برای بهبود کیفیت کالا از سوی افراد در اقتصاد تمایل به پرداخت نامیده می‌شود (بریم نژاد و هوشمندان، ۱۳۹۲). طبق تعریف تمایل به پرداخت به مقداری از درآمد پولی یک شخص اطلاق می‌شود و برای تأمین یک بهبود در رفاه یا به بیان دیگر جلوگیری از کاسته شدن از رفاه مایل به پرداخت آن است (پرمن، ما، مک گیلوری و کامن^۲، ۲۰۱۱). از این رو اگر در مورد یک کالا یا خدمت غیر بازاری مانند استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی هزینه‌ای ایجاد شود و فرد مایل به پرداخت مبلغی باشد تا بخشی از هزینه پایگاه‌های اطلاعاتی را تأمین نماید و به عبارتی از جهاتی رفاه به دست آورد، می‌توان چنین بیان نمود که در این حالت تمایل به پرداخت فرد، انعکاس‌دهنده ارزش اقتصادی پایگاه‌های اطلاعاتی از دیدگاه شخص است. در این راستا با توجه به سرمایه گذاری‌های انجام شده در مجموعه‌سازی پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته مقالات لاتین در دانشگاه رازی پژوهش حاضر باهدف ارزش گذاری اقتصادی این پایگاه‌ها از دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه رازی به صورت کلی و سالیانه با استفاده از روش ارزش گذاری مشروط و معیار تمایل به پرداخت اقدام کرده است. به عبارت دیگر با مطرح کردن پایگاه‌های اطلاعاتی لاتین به صورت کلی، این اجازه به افراد داده شده است که بر اساس هر یک از پایگاه‌های اطلاعاتی لاتین مطرح شده در ذهن خود به سؤالات پاسخ‌گویند. عوامل مختلفی ممکن است تمایل به پرداخت افراد را تحت تأثیر قرار دهد اما در این پژوهش عوامل جمعیت شناختی مانند سن، جنسیت، سطح تحصیلات، رشته تحصیلی، میزان درآمد، تعداد افراد خانواده و دانش و نگرش استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی و میزان استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی، به عنوان عوامل مؤثر مورد بررسی قرار گرفته‌اند؛ بنابراین ارزش گذاری اقتصادی پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته مقالات لاتین در دانشگاه رازی به عنوان یک سیستم استفاده کننده پایگاه اطلاعاتی به این جهت که حیات آن‌ها وابسته به ارزشی است که

۲. James & lee

3. Perman, Ma, McGilvray & Common

شهر تهران پرداخته است. پژوهش نشان داد میزان تمایل به پرداخت پول برای استفاده کنندگان کتابخانه‌های عمومی شهر تهران به طور سالانه در جهت خدمات کتابخانه‌های عمومی ۱۱۷۲۸۲۲۰ تومان. علاوه بر تمایل به پرداخت برای خدمات کلی کتابخانه، تمایل به پرداخت برای ۱۵ مورد انواع خدمات کتابخانه‌های عمومی نیز محاسبه شد. همچنین نتایج نشان داد که متغیرهای جنسیت، سن، شغل در بعضی از سطوح، درآمد، تعداد افراد خانواده، سطح تحصیلات بر تمایل به پرداخت استفاده کنندگان از خدمات کتابخانه‌های عمومی مؤثر بودند. مرادی و فتحعلی (۲۰۱۴) در پژوهشی عوامل مؤثر بر تمایل به پرداخت کاربران کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، برای اینترنت، حفظ یا بهبود پایگاه‌های اطلاعاتی، حفظ یا بهبود هر دو پایگاه اطلاعاتی اسکاپوس و مدلیب و در نهایت برای حفظ و یا بهبود پایگاه اطلاعاتی مدلاین نشان دادند. میزان تمایل به پرداخت ماهانه استفاده کنندگان شامل مردان و زنان برای اینترنت ۵۱۴۰۰۰۰۰ ریال و برای حفظ و یا بهبود پایگاه‌های اطلاعاتی ۳۹۴۰۰۰۰۰ ریال و همچنین برای حفظ و یا بهبود پایگاه‌های اطلاعاتی اسکاپوس، مدلیب و مدلاین به ترتیب ۲۹۷۰۰۰۰۰، ۳۳۲۰۰۰۰۰ و ۳۶۲۰۰۰۰۰ ریال بوده است. کو، شنب، پی یوک، چانگت و چانگت^۱ (۲۰۱۲) در پژوهشی به ارزش گذاری خدمات کتابخانه‌های عمومی کره پرداختند. در این پژوهش منافع کتابخانه‌ها، ارزش خدماتی که عمدتاً به وسیله کتابخانه‌های عمومی ارائه می‌شود مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج نشان داد که برگشت سرمایه برای کل کتابخانه‌ها در کره ۳/۶۶ برآورد شده است که این مقدار نسبت به کشورهای دیگر بسیار خوب ارزیابی می‌شود. اکیوچی، تسوجی، یوشیکانی و اکیوچی^۲ (۲۰۱۲) در پژوهشی از تکنیک انتخاب دوگانه دوعدی، روش ارزش گذاری مشروط به منظور تجزیه و تحلیل هزینه و فایده، خدمات کتابخانه‌های عمومی استفاده کردند که به طور متوسط، تمایل به پرداخت پاسخ دهندگان ۳/۶۷ دلار به دست آمد. علاوه بر این، درآمد خانوار و تعداد دفعات استفاده از کتابخانه‌های عمومی به طور قابل توجهی تمایل به پرداخت را تحت تأثیر

استفاده کنندگان برای آن‌ها قائل اند اهمیت می‌یابد (مرادی، ۱۳۹۲) به صورتی که علاوه بر بررسی وضعیت پایگاه‌های اطلاعاتی و پی بردن به نقش آن‌ها در آموزش و پرورش می‌تواند به بهبود توانمندی‌ها، ارتقاء کیفیت، تصحیح تصمیم‌گیری‌ها و بهتر شدن وضعیت پاسخ‌گویی کمک کند، می‌تواند از نتایج به دست آمده برای مجموعه‌سازی، خرید، اشتراک و یا تمدید اشتراک پایگاه‌ها استفاده کند تا بیشتر از گذشته منطبق بر نیازهای اساسی کاربران باشند. می‌تواند به تعیین نیازها، اولویت‌ها، موانع، مشکلات و ارائه راه‌حلی برای استفاده بهینه از منابع بپردازد. ارزش گذاری اقتصادی هم برای مدیران و هم برای استفاده کنندگان حائز اهمیت است زیرا سبب نزدیک شدن به هدف نهایی سازمان (دانشگاه) که تربیت افرادی با ابتکار، در زمینه‌های علمی برای رفع نیازهای کشور و گسترش مرزهای دانش است می‌شود؛ بنابراین ضروری به نظر می‌رسد که قبل از تهیه پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته مقاله‌های لاتین برای دانشگاه رازی آن‌ها را از نظر ارزش گذاری اقتصادی مورد سنجش قرار دهیم.

پژوهش‌های یافت شده در رابطه با ارزش گذاری اقتصادی پایگاه‌های اطلاعاتی عبارت‌اند از: خردمندی (۱۳۹۳) در پایان‌نامه کارشناسی ارشد خود به بررسی عوامل مؤثر بر ارزش گذاری خدمات کتابخانه‌های عمومی شهر کرمانشاه با استفاده از روش ارزش گذاری مشروط پرداخته است. پژوهش نشان می‌دهد که میانگین تمایل به پرداخت سالیانه کاربران کتابخانه‌های عمومی شهر کرمانشاه برای حفظ و بهبود خدمات کلی کتابخانه ۸۹۸۱۱۳۲ ریال است. همچنین میانگین تمایل افراد برای پرداخت ماهیانه در جهت حفظ و بهبود خدمات مرجع، بخش روزنامه‌ها و نشریات، بخش اینترنت و بخش قرائت‌خانه به ترتیب ۲۷۴۳۳۹۶، ۲۰۰۰۵۶، ۱۶۲۲۶۴۲، ۳۰۱۵۰۹۷ ریال به دست آمده و تمایل به پرداخت سالانه برای حق عضویت ۴۶۶۷۹۲۵ ریال است. همچنین عوامل مؤثر بر تمایل به پرداخت سالانه متغیر درآمد، سطح تحصیلات، سن کاربران، جنسیت و شغل بودند و تنها متغیر تعداد افراد خانواده بر این امر بی‌تأثیر بود. مرادی (۱۳۹۲) در پژوهشی به بررسی ارزش گذاری اقتصادی خدمات کتابخانه‌های عمومی با استفاده از روش ارزش گذاری مشروط در کتابخانه‌های عمومی

1. Ko, Shimb, Pyoc, Changd & Chung

2. Ikeuchi, Tsuji, Yoshikane & Ikeuchi

برآورد کرده است. در این بررسی برخی از واژه‌ها و روش‌شناسی کلیدی پیرامون ارزش گذاری مشروط و دیگر تکنیک‌های ترجیحات اظهار شده با توجه به استفاده از کتابخانه و زمینه بودجه مورد بحث قرار گرفته است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که کتابخانه‌های عمومی شهر مذکور از نظر پولی بسیار خوب ارزش گذاری می‌شوند. به طوری که در این پژوهش میانگین تمایل به پرداخت برای همراه برای خدمات کتابخانه ۸/۲۷ دلار بوده است. در حوزه علم اطلاعات و دانش شناسی پژوهش‌های مختلفی در حوزه پایگاه‌های اطلاعاتی به انجام رسیده است اما به ارزش گذاری اقتصادی، به عنوان ابزاری قدرتمند برای تجزیه و تحلیل اقتصادی پایگاه‌های اطلاعاتی در داخل و خارج از کشور توجه جدی نشده است، تنها مرادی و فتحعلی (۲۰۱۴) به ارزش گذاری اقتصادی سه پایگاه اطلاعاتی اسکاپوس، مدلیب و مدلاین در قالب یک مقاله پژوهشی پرداخته‌اند و تعداد انگشت‌شماری از پژوهش‌ها، پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری در زمینه ارزش گذاری اقتصادی خدمات کتابخانه‌های عمومی به گونه‌ای محدود، پایگاه اطلاعاتی را به عنوان یکی از خدمات کتابخانه‌های عمومی مورد بررسی و ارزش گذاری اقتصادی قرار داده‌اند. این در صورتی است که ارزش گذاری اقتصادی، بیشتر در دست‌یابی به ارزش اقتصادی منابع زیست‌محیطی مورد استفاده قرار گرفته است. از این رو پژوهش حاضر در جهت رفع کاستی‌های موجود در این زمینه به صورت کلی، به ارزش گذاری اقتصادی پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته مقالات لاتین پرداخته است تا به وسیله آن اهمیت پایگاه‌های اطلاعاتی و ارزشمندی آن‌ها را برای دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی آشکار سازد. از طرفی پژوهش حاضر از این نظر که تمام پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته مقاله‌های لاتین مد نظر افراد را ارزش گذاری اقتصادی نموده و از این لحاظ که جامعه پژوهشی خود را، دانشجویان تحصیلات تکمیلی انتخاب نموده و از دید آنان به موضوع پرداخته است و همچنین از این نظر که دانشگاه رازی را برای اجرای پژوهش انتخاب کرده است از پژوهش‌های دیگر متمایز شده یا به عبارت دیگر جنبه جدید یا نو بودن به پژوهش بخشیده است. بنابراین بر اساس اهداف مطرح شده پژوهش حاضر درصدد پاسخ‌گویی به سؤالات زیر است:

قراردادند. گاهد^۱ (۲۰۱۲) در پژوهش خود به مطالعه ارزش گذاری منابع پیوسته استفاده‌کنندگان کتابخانه‌های عمومی کارولینای شمالی پرداخته است، با استفاده از روش ارزش گذاری مشروط و تکنیک تمایل به پرداخت برای بررسی سه نوع از خدمات کتابخانه (ای-بوک^۲، ای-اودیو بوک^۳، آنلاین ویدیو^۴). در این پژوهش ۳۳ کتابخانه مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که همبستگی پیرسون بین تمایل به پرداخت ای-بوک و تمایل به پرداخت ای-اودیو بوک ۰/۹۱۹؛ و همبستگی بین تمایل به پرداخت ای-بوک و تمایل به پرداخت آنلاین ویدیو ۰/۸۷۷؛ همچنین همبستگی بین تمایل به پرداخت ای-اودیو بوک و تمایل به پرداخت آنلاین ویدیو ۰/۸۷۲ است. شفر، استوارت، آرمسترانگ و شرودر^۵ (۲۰۱۱) نیز در پژوهشی به ارزش گذاری خدمات کتابخانه‌های عمومی ونکوور کانادا پرداخته است. تقریباً ۳۸ میلیون دلار از ۴۳ میلیون دلار هزینه عملیاتی کتابخانه‌ها توسط دولت پرداخت می‌شود. محقق ارزش خدمات کتابخانه‌های عمومی ونکوور را در ارتباط با هزینه‌های مذکور ارزش گذاری می‌کند. در این پژوهش به دو مؤلفه مهم ارزش کتابخانه‌ها (منافع مستقیم و منافع غیرمستقیم کاربران) توجه شده است. در این پژوهش برای منافع غیرمستقیم از روش ارزش گذاری مشروط استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که منافع غیرمستقیم کاربران از کتابخانه متجاوز از ۵۵ میلیون دلار سال ۲۰۰۹ تخمین زده شده است؛ که این خود بیشتر از هزینه‌های عملیاتی سالانه یعنی ۴۳ میلیون دلار است. همچنین ۳۸ میلیون دلار نیز به واسطه کمک‌های دولت تأمین مالی شده است. کاربران کتابخانه‌ها نیز تمایل دارند سالانه بیش از ۲۰۰ دلار به کتابخانه کمک کنند. در مجموع بیش از ۸۰ درصد کاربران در تمایل به پرداخت سالانه خود برای پرداخت این مبلغ بله گفته‌اند. هایدر^۶ (۲۰۰۸) در پژوهشی با به کارگیری روش ارزش گذاری مشروط، ارزش پولی و اقتصادی خدمات کتابخانه‌های عمومی محلی (منطقه نیوساوت ولز استرالیا) را

1. Guhde

2. E- Books

3. E – Audio Books

4. Online- videos

5. Shaffer, Stewart, Armstrong & Schroeder

6. Hider

و کارسون ۵۲۳ نفر محاسبه و نمونه گیری به روش تصادفی طبقه بندی انجام شده است، برای گردآوری اطلاعات از پرسش نامه محقق ساخته بهره گرفته شده که قیمت های پیشنهادی مطرح شده در آن بر اساس میانگین حق اشتراک پایگاه های اطلاعاتی لاتین قرار داده شده است؛ اما در حالت کلی هیچ گونه قیمت استاندارد برای مقاله های پایگاه های اطلاعاتی وجود ندارد و نسبت به رشته، کهنگی و تازگی، قیمت های گوناگونی را به خود اختصاص داده اند. به عنوان مثال برای تعیین قیمت های پیشنهادی برای پایگاه های اطلاعاتی لاتین که عموماً خرید آنها به صورت تک مقاله هست، میانگین قیمت آنها در نظر گرفته شده است. قیمت هر مقاله لاتین به صورت تقریبی ۳۰ تا ۴۰ دلار است، در صورتی که هر دلار معادل ۳۰۰۰ تومان در نظر گرفته شود قیمت هر مقاله پیرامون ۱۰۰/۰۰۰ تومان هست. پس بر این اساس قیمت های پیشنهادی به صورت سالیانه برای استفاده از پایگاه های اطلاعاتی لاتین در نظر گرفته شده است. از این رو پرسش نامه مطرح شده دارای ۴۰ سؤال به صورت زیر است:

۱. تمایل به پرداخت دانشجویان تحصیلات تکمیلی در استفاده از پایگاه های اطلاعاتی پیوسته مقالات لاتین چه میزان است؟
 ۲. کدام یک از عوامل جمعیت شناختی (سن، جنسیت، سطح تحصیلات، رشته تحصیلی، میزان درآمد، تعداد افراد خانواده)، دانش و نگرش استفاده از پایگاه های اطلاعاتی و میزان استفاده از پایگاه های اطلاعاتی بر تمایل به پرداخت دانشجویان تحصیلات تکمیلی در استفاده از پایگاه های اطلاعاتی پیوسته مقالات لاتین تأثیر می گذارند؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع کاربردی هست و بر اساس روش پیمایشی و نظرسنجی به گردآوری داده ها پرداخته است. به منظور ارزش گذاری اقتصادی پایگاه های اطلاعاتی پیوسته مقالات لاتین از روش ارزش گذاری مشروط باهدف برآورد تمایل به پرداخت استفاده شده است. جامعه آماری تمام دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه رازی کرمانشاه در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ به تعداد ۴۱۴۵ نفر بوده است. حجم نمونه با استفاده از فرمول میشل

جدول ۱. مؤلفه های پرسشنامه محقق ساخته تمایل به پرداخت دانشجویان تحصیلات تکمیلی

ردیف	مؤلفه های پرسشنامه	سؤال های پرسشنامه
۱	اطلاعات جمعیت شناختی	۱-۸
۲	نگرش دانشجویان تحصیلات تکمیلی در استفاده از پایگاه های اطلاعاتی	۹-۲۲
۳	دانش دانشجویان تحصیلات تکمیلی در استفاده از پایگاه های اطلاعاتی	۲۳-۲۹
۴	میزان استفاده از پایگاه های اطلاعاتی لاتین	۳۰
۵	تمایل به پرداخت سالیانه برای استفاده از پایگاه های اطلاعاتی لاتین	۳۱

تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی و آمار استنباطی (رگرسیون لجستیک) بهره گرفته شد.

یافته ها

در این بخش داده های پژوهش مورد تحلیل و تفسیر قرار می گیرند. در ابتدا جداول توزیع فراوانی عوامل جمعیت شناختی ارائه می شود، سپس به شرح یافته ها برای پاسخ گویی به دو سؤال مطرح شده در پژوهش پرداخته شده است:

برای تعیین روایی ابزار گردآوری پژوهش، از روایی صورتی استفاده شده به صورتی که پرسشنامه محقق ساخته به ۵ تن از اساتید گروه علم اطلاعات و دانش شناسی ارائه شده است، برای یافتن دشواری ها، ابهامات و نارسایی هایی که ممکن است از دید پژوهشگر پنهان مانده باشند، سپس نظرات آنها به صورت تغییراتی در پرسشنامه اعمال شد. برای تعیین پایایی پرسشنامه نیز از آلفای کرونباخ (۰/۸۳) استفاده گردید و در نهایت به منظور

جدول ۲. شرایط پاسخگویان از نظر متغیر سن

میانگین	انحراف استاندارد	کمینه	بیشینه	کل پاسخگویان
۲۶/۷۹	۳/۴۸	۱۹	۴۷	۵۲۳

همان گونه که در جدول مشاهده می شود، میانگین سنی ۵۲۳ پاسخگو، تقریباً ۲۷ سال است که کم ترین سن ۱۹ و بیشترین سن آنان ۴۷ سال گزارش شده است.

جدول ۳. شرایط پاسخ گویان از نظر متغیر جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد فراوانی
زن	۳۳۶	۶۴/۲
مرد	۱۸۷	۳۵/۸
مجموع	۵۲۳	۱۰۰

با توجه به جدول فوق، ۳۳۶ نفر از پاسخ دهندگان را زنان دادند. ۱۸۷ نفر را مردان (۳۵/۸ درصد) تشکیل

جدول ۴. شرایط پاسخ گویان از نظر متغیر وضعیت تأهل

وضعیت تأهل	فراوانی	درصد فراوانی
مجرد	۴۴۴	۸۴/۹
متأهل	۷۹	۱۵/۱
مجموع	۵۲۳	۱۰۰

جدول بالا چگونگی وضعیت تأهل را در بین پاسخگویان نشان می دهد، همان طور که مشاهده می شود، ۴۴۴ نفر از پاسخ گویان افراد مجرد (۸۴/۹ درصد) و ۷۹ نفر از آنان را افراد متأهل (۱۵/۱ درصد) تشکیل داده اند.

جدول ۵. شرایط پاسخ گویان از نظر متغیر سطح تحصیلات

سطح تحصیلات	فراوانی	درصد فراوانی
کارشناسی ارشد	۴۲۱	۸۰/۵
دکتری	۱۰۲	۱۹/۵
مجموع	۵۲۳	۱۰۰

با توجه به جدول فوق، ۴۲۱ نفر از پاسخ گویان داری سطح تحصیلات کارشناسی ارشد (۸۰/۵ درصد) و ۱۰۲ نفر دارای سطح تحصیلات دکتری بوده اند (۱۹/۵ درصد). جدول فوق توزیع فراوانی پاسخ گویان را در دانشگاه رازی نشان می دهد، با توجه به حجم نمونه و روش نمونه گیری طبقه بندی این فراوانی ها مشخص و در بین پاسخ گویان توزیع شد. همان گونه که مشاهده می شود. بیشترین تعداد پاسخ گویان از دانشکده فنی مهندسی ۱۲۷ نفر (۲۴/۳ درصد) و کم ترین تعداد از دانشکده دامپزشکی ۷ نفر (۱/۳ درصد) بوده است؛ که البته با توجه به جمعیت دانشکده این تعداد محاسبه شده اند.

جدول ۶. توزیع فراوانی پاسخ گویان در دانشگاه رازی

دانشکده	فراوانی	درصد فراوانی
علوم اجتماعی	۶۶	۱۲/۶
ادبیات و علوم انسانی	۸۶	۱۶/۴
فنی مهندسی	۱۲۷	۲۴/۳
علوم پایه	۹۹	۱۸/۹
شیمی	۳۷	۷/۱
تربیت بدنی	۲۳	۴/۴
کشاورزی	۷۸	۱۴/۹
دامپزشکی	۷	۱/۳
مجموع	۵۲۳	۱۰۰

جدول ۷. توزیع فراوانی درآمد پاسخ گویان

درآمد	فراوانی	درصد فراوانی
صفر	۳۲۴	۶۲/۰
کمتر از ۳۰۰.۰۰۰	۳۹	۷/۵
۳۰۰.۰۰۰ تا ۶۰۰.۰۰۰	۲۶	۵/۰
۶۰۰.۰۰۰ تا ۹۰۰.۰۰۰	۱۹	۳/۶
۹۰۰.۰۰۰ تا ۱.۲۰۰.۰۰۰	۱۸	۳/۴
بیشتر از ۱.۲۰۰.۰۰۰	۳۹	۷/۵
ترجیح می‌دهم که جواب ندهم	۵۸	۱۱/۱
مجموع	۵۲۳	۱۰۰

همان‌طور که در جدول بالا نشان داده شده است، ۳۲۴ نفر از پاسخ گویان (۶۲/۰ درصد) فاقد درآمد هستند، ۵۸ نفر از پاسخ گویان (۱۱/۱ درصد) نیز ترجیح داده‌اند که به این سؤال پاسخ ندهند و ۱۸ نفر از پاسخ گویان (۳/۴ درصد) نیز دارای کمترین درآمد یعنی ۹۰۰.۰۰۰ تا ۱.۲۰۰.۰۰۰ بوده‌اند.

جدول ۸. توزیع فراوانی متغیر تعداد افراد خانواده

تعداد افراد خانواده	فراوانی	درصد فراوانی
کمتر از ۳ نفر	۵۴	۱۰/۳
۳ نفر	۴۵	۸/۶
۴ نفر	۱۰۰	۱۹/۱
۵ نفر	۱۱۴	۲۱/۸
۶ نفر	۹۴	۱۸/۰
۷ نفر به بالا	۱۱۶	۲۲/۲
مجموع	۵۲۳	۱۰۰

بیشتر دانشجویان تحصیلات تکمیلی به سؤالات مرتبط با نگرش استفاده از پایگاه های اطلاعاتی پاسخ کاملاً موافقم و موافقم داده اند؛ که نشان دهنده نگرش مثبت آنان در مورد استفاده از پایگاه های اطلاعاتی پیوسته مقاله های لاتین است:

همان گونه که در جدول مشاهده می شود، اکثر پاسخ گویان ۱۱۶ نفر (۲۲/۲ درصد) در خانواده ای با تعداد بیشتر از ۷ نفر بوده اند، ۱۱۴ نفر (۲۱/۸ درصد) در خانواده ای با تعداد ۵ نفر بوده اند و تعداد افرادی که در خانواده هایی به تعداد سه نفر بوده اند نیز کمترین تعداد یعنی ۴۵ نفر (۸/۶ درصد) را داشته اند.

جدول ۹. توزیع فراوانی متغیر نگرش استفاده از پایگاه های اطلاعاتی

کاملاً موافقم		موافقم		نظری ندارم		مخالفم		کاملاً مخالفم		سؤالات مربوط به نگرش پاسخ گویان در مورد استفاده از پایگاه های اطلاعاتی
درصد فراوانی	فراوانی	درصد فراوانی	فراوانی	درصد فراوانی	فراوانی	درصد فراوانی	فراوانی	درصد فراوانی	فراوانی	
۴۰/۵	۷۷/۴	۱۰/۳	۱۹/۷	۱۱	۱/۲	۰	۰	۴	۰/۸	در جامعه ای که زندگی می کنم نیازمند داشتن اطلاعات به روز هستم.
۲۴/۵	۴۶/۸	۲۱/۹	۴۱/۹	۳۷	۷/۱	۲۱	۴/۰	۱	۰/۲	در جامعه، کم بود اطلاعات و نیازمندی به استفاده از پایگاه های اطلاعاتی را احساس می کنم.
۵۲	۹/۹	۲۵۴	۴۸/۶	۱۱۹	۲۲/۸	۸۹	۱۷/۰	۹	۱/۷	پایگاه های اطلاعاتی را به خوبی می شناسم.
۲۶۹	۵۱/۴	۲۱۴	۴۰/۹	۳۳	۶/۳	۵	۱/۰	۲	۰/۴	استفاده از پایگاه های اطلاعاتی بسیار مهم است.
۱۴۹	۲۸/۵	۲۴۹	۴۷/۶	۱۰۸	۲۰/۷	۱۵	۲/۹	۲	۰/۴	استفاده از پایگاه های اطلاعاتی پیوسته برای من پذیرفته شده است.
۱۶۰	۳۰/۶	۱۹۲	۳۶/۷	۷۲	۱۳/۸	۸۹	۱۷/۰	۱۰	۱/۹	ترجیح می دهم که به جای استفاده از منابع سنتی (مانند کتاب، مجله های چاپی) از پایگاه های اطلاعاتی استفاده کنم.
۴۶	۸/۸	۲۰۴	۳۹/۰	۱۵۱	۲۸/۹	۹۱	۱۷/۴	۳۱	۵/۹	تمایل دارم بخشی از درآمد ماهانه خود را صرف حق عضویت برای پایگاه های اطلاعاتی مورد نیاز خود کنم.
۲۵۱	۴۸/۰	۲۵۶	۴۸/۹	۱۴	۲/۷	۱	۰/۲	۱	۰/۲	پایگاه های اطلاعاتی را انتخاب می کنم که پاسخ گوی نیاز من باشند.
۱۷۵	۳۳/۵	۲۵۵	۴۸/۸	۶۵	۱۲/۴	۲۴	۴/۶	۴	۰/۸	برای انتخاب انواع پایگاه های اطلاعاتی با افراد صاحب نظر و آگاه مشورت می کنم.
۲۹۲	۵۵/۸	۲۰۷	۳۹/۶	۲۲	۴/۲	۱	۰/۲	۱	۰/۲	هدف من از استفاده از پایگاه های اطلاعاتی دستیابی سریع به اطلاعات دقیق است.
۱۸۹	۳۶/۱	۲۳۵	۴۴/۹	۸۹	۱۷/۰	۹	۱/۷	۱	۰/۲	وقتی که از پایگاه های اطلاعاتی استفاده می کنم حس خوبی دارم.
۲۱۵	۴۱/۱	۲۱۸	۴۱/۷	۷۷	۱۴/۷	۹	۱/۷	۴	۰/۸	از کمک کردن به دیگران برای یادگیری نحوه استفاده از پایگاه های اطلاعاتی لذت می برم.
۱۷۶	۳۳/۷	۲۰۰	۳۸/۲	۱۲۴	۲۳/۷	۲۱	۴/۰	۲	۰/۴	برایم مهم است که در استفاده از پایگاه های اطلاعاتی از دیگران بهتر باشم.
۱۲۹	۲۴/۷	۱۴۵	۲۷/۷	۹۶	۱۸/۴	۱۱۳	۲۱/۶	۴۰	۷/۶	استفاده از پایگاه های اطلاعاتی فارسی را به پایگاه های اطلاعاتی لاتین ترجیح می دهم.

در زمینه دانش استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی نیز بیشتر که تا حدودی نشان‌دهنده دانش مناسب و نه ضعیف آنان در پاسخ‌گویان گزینه‌های موافقم و نظری ندارم را انتخاب نمودند؛ مورد استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته مقالات لاتین است:

جدول ۱۰. توزیع فراوانی متغیر دانش استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی

کاملاً موافقم		موافقم		نظری ندارم		مخالقم		کاملاً مخالفم		سؤالات مربوط به دانش پاسخ‌گویان در مورد استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی
فراوانی	درصد فراوانی	فراوانی	درصد فراوانی	فراوانی	درصد فراوانی	فراوانی	درصد فراوانی	فراوانی	درصد فراوانی	
۳۳	۶/۳	۱۶۰	۳۰/۶	۱۵۸	۳۰/۲	۱۵۸	۳۰/۲	۱۴	۲/۷	انواع پایگاه‌های اطلاعاتی را میدانم.
۳۵	۶/۷	۲۱۰	۴۰/۲	۱۷۲	۳۲/۹	۱۰۲	۱۹/۵	۴	۰/۸	از محتوای موجود در پایگاه‌های اطلاعاتی آگاه هستم.
۹۸	۱۸/۷	۳۱۶	۶۰/۴	۷۹	۱۵/۱	۲۸	۵/۴	۲	۰/۴	می‌دانم که استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی چه مزیت‌هایی دارد.
۴۵	۸/۶	۱۴۷	۲۸/۱	۲۲۴	۴۲/۸	۹۸	۱۸/۷	۹	۱/۷	از اهداف طراحان پایگاه‌های اطلاعاتی باخبر هستم.
۵۴	۱۰/۳	۲۳۳	۴۴/۶	۱۴۵	۲۷/۷	۸۶	۱۶/۴	۵	۱/۰	با مراحل استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی آشنا هستم.
۱۰۶	۲۰/۳	۲۸۴	۵۴/۳	۸۸	۱۶/۸	۴۳	۸/۲	۲	۰/۴	توانایی انتخاب پایگاه اطلاعاتی مناسب با حوزه موضوعی خود را دارم.
۱۱۷	۲۲/۴	۲۳۲	۴۴/۴	۹۲	۱۷/۶	۷۴	۱۴/۱	۸	۱/۵	مراحل دریافت (دانلود) منابع اطلاعاتی را در یک پایگاه اطلاعاتی از ابتدا تا انتها می‌دانم.

میزان استفاده دانشجویان تحصیلات تکمیلی از پایگاه‌های اطلاعاتی لاتین به صورت زیر محاسبه شده است:

جدول ۱۱. توزیع فراوانی میزان استفاده از پایگاه‌های لاتین

میزان استفاده از پایگاه‌های لاتین	فراوانی	درصد فراوانی
تقریباً هرگز	۴۵	۸/۶
یک یا چند بار در سال	۶۲	۱۱/۹
ماهی یک‌بار	۴۰	۷/۶
چند بار در ماه	۷۱	۱۳/۶
هفته‌ای یک‌بار	۴۴	۸/۴
چند بار در هفته	۱۲۸	۲۴/۵
تقریباً هرروز	۱۳۳	۲۵/۴
مجموع	۵۲۳	۱۰۰

پاسخ به سؤال اول پژوهش: تمایل به پرداخت دانشجویان تحصیلات تکمیلی در استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته مقالات لاتین چه میزان است؟

برای پاسخ به این سؤال از روش آمار توصیفی و آماره‌هایی مانند، میانگین، خطای میانگین استاندارد، میانه، مد (نما)، انحراف استاندارد، واریانس، محدوده (دامنه)، کمینه، بیشینه، فراوانی و

همان‌طور که مشاهده می‌شود ۱۳۳ نفر (۲۵/۴ درصد) از پاسخ‌گویان تقریباً هرگز از پایگاه‌های لاتین استفاده نکرده‌اند و ۱۲۸ نفر (۲۴/۵ درصد) چند بار در هفته استفاده کردند و ۴۰ نفر (۷/۶ درصد) دارای کمترین میزان استفاده به صورت ماهی یک‌بار بوده‌اند.

درصد فراوانی، استفاده‌شده است که گزارشی از آن در جدول زیر مشاهده می‌شود:

جدول ۱۲. تمایل به پرداخت سالیانه دانشجویان تحصیلات تکمیلی در استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی لاتین

توزیع فراوانی به صورت جزئی			۵۲۳	تعداد
			۰	داده گمشده
			۲۴۸۵۶۵/۹۷	میانگین
درصد فراوانی	فراوانی	تمایل به پرداخت	۱۴۵۵۶/۳۳۹	خطای میانگین استاندارد
۳۳/۱	۱۷۳	صفر	۲۰۰.۰۰۰	میانه
			۲۰۰.۰۰۰	مد (نما)
۴۷/۶	۲۴۹	۲۰۰.۰۰۰	۳۳۲۸۹۱/۷۳۲	انحراف استاندارد
۱۴/۳	۷۵	۶۰۰.۰۰۰	۱/۱۰۸E+۱۱	واریانس
۲/۹	۱۵	۱.۰۰۰.۰۰۰	۲.۲۰۰.۰۰۰	محدوده (دامنه)
۰/۶	۳	۱.۴۰۰.۰۰۰	۰	کمینه
۰/۸	۴	۱.۸۰۰.۰۰۰	۲.۲۰۰.۰۰۰	بیشینه
۰/۸	۴	۲.۲۰۰.۰۰۰		
۱۰۰	۵۲۳	مجموع		

توزیع فراوانی به طور کلی		
	فراوانی	درصد فراوانی
تمایل به پرداخت	۳۵۰	۶۶/۹
عدم تمایل به پرداخت	۱۷۳	۳۳/۱

پاسخ سؤال دوم پژوهش: کدام‌یک از عوامل جمعیت شناختی، دانش و نگرش استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی و میزان استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی بر تمایل به پرداخت دانشجویان تحصیلات تکمیلی در استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته مقالات لاتین تأثیر می‌گذارند؟

برای پاسخ به این سؤال از آمار استنباطی استفاده شده است که با توجه به متغیرهای پژوهش و حالت دوگانه متغیر وابسته (تمایل به پرداخت و عدم تمایل به پرداخت)، نرمال نبودن متغیرها و ثابت نبودن واریانس‌ها از آزمون نا پارامتریک رگرسیون لجستیک با روش ورود هم‌زمان استفاده شده است؛ و از آماره‌هایی مانند ضریب رگرسیونی (B)، آماره آزمون والد و سطح معناداری برای تفسیر نتایج استفاده شده است. در این مدل تنها متغیرهای معنادار گزارش شده‌اند به این معنا که تنها متغیرهای مؤثر بر تمایل به پرداخت مورد اشاره قرار گرفته‌اند و متغیرهایی که معنادار نشدند از مدل حذف شده‌اند.

با توجه به یافته‌های جدول فوق، ۵۲۳ نفر به این سؤال پاسخ داده‌اند و هیچ‌گونه داده گم‌شده‌ای وجود نداشته است. میانگین تمایل به پرداخت برای هر نفر در استفاده سالیانه از پایگاه‌های اطلاعاتی لاتین تقریباً مبلغ ۲۴۸.۵۶۶ تومان است. میانه تمایل به پرداخت آنان نیز به صورت سالیانه ۲۰۰.۰۰۰ تومان محاسبه شد. به طور کلی ۳۵۰ نفر (۶۶/۹ درصد) از پاسخگویان تمایل به پرداخت مبلغی برای استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی لاتین به صورت ماهیانه داشتند ولی ۱۷۳ نفر (۳۳/۱ درصد) تمایل به پرداخت مبلغی در این جهت نداشتند. به صورت جزئی نیز اکثر پاسخگویان ۲۴۹ نفر (۴۷/۶ درصد) تمایل به پرداخت ۲۰۰.۰۰۰ تومان در سال برای استفاده داشتند، ۱۷۳ نفر (۳۳/۱ درصد) تمایل به پرداخت هیچ هزینه‌ای برای استفاده نداشتند و کم‌ترین تعداد پاسخگویان ۳ نفر (۰/۶ درصد) تمایل به پرداخت ۱.۴۰۰.۰۰۰ تومان برای استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته مقالات لاتین داشتند.

جدول ۱۳. نتیجه برآورد مدل لجستیک با روش ورود هم‌زمان متغیرها، برای احتمال تأثیر متغیرهای مستقل بر تمایل به پرداخت سالیانه پاسخگویان در استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی لاتین

متغیرها	ضریب رگرسیونی (B)	آماره آزمون والد	سطح معناداری
دانشکده		۱۶/۶۲۸	۰/۰۲۰
دانشکده (علوم پایه)	-۱/۲۳۸	۷/۴۹۶	۰/۰۰۶
دانشکده (تربیت بدنی)	-۰/۹۸۰	۴/۰۶۶	۰/۰۴۴
سؤال ۳۱		۳۵/۱۵۱	۰/۰۰۱
سؤال ۳۱ (یک یا چند بار در سال)	۲/۸۸۷	۱۹/۸۳۰	۰/۰۰۱
سؤال ۳۱ (ماهی یک بار)	۳/۹۳۵	۲۶/۴۳۶	۰/۰۰۱
سؤال ۳۱ (چند بار در ماه)	۳/۵۷۳	۲۷/۶۲۱	۰/۰۰۱
سؤال ۳۱ (هفته‌ای یک بار)	۳/۳۱۹	۲۲/۱۷۸	۰/۰۰۱
سؤال ۳۱ (چند بار در هفته)	۳/۳۴۵	۲۵/۷۸۱	۰/۰۰۱
سؤال ۳۱ (تقریباً هر روز)	۳/۷۴۶	۳۱/۸۸۳	۰/۰۰۱

همان‌طور که مشاهده می‌شود متغیر مستقل، میزان استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی لاتین، سؤال ۳۱ به‌طور کلی معنادار است، به این شکل که میزان استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی لاتین به‌صورت (یک یا چند بار در سال)، (ماهی یک بار)، (چند بار در ماه)، (هفته‌ای یک بار)، (چند بار در هفته)، (تقریباً هر روز) معنادار و دارای علامت مثبت هستند، یعنی افرادی که میزان استفاده آن‌ها به‌صورت یک یا چند بار در سال، ماهی یک بار، چند بار در ماه، هفته‌ای یک بار، چند بار در هفته و تقریباً هر روز است نسبت به افرادی که تقریباً هرگز از پایگاه‌های اطلاعاتی لاتین استفاده نمی‌کنند (سطح پایه) به ترتیب ۲/۸۸۷، ۳/۹۳۵، ۳/۵۷۳، ۳/۳۱۹، ۳/۳۴۵، ۳/۷۴۶ واحد احتمال می‌رود تمایل به پرداخت بیشتری برای استفاده سالیانه از پایگاه‌های اطلاعاتی لاتین دارند. متغیر دانشکده نیز در حالت کلی معنادار است، به‌گونه‌ای که دانشکده (علوم پایه) و (تربیت بدنی) معنادار و دارای علامت منفی هستند، به این معنا که دانشجویان تحصیلات تکمیلی که در دانشکده (علوم پایه) و (تربیت بدنی) هستند نسبت به دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده علوم اجتماعی (سطح پایه) به ترتیب ۱/۲۳۸، ۰/۹۸۰ واحد احتمال می‌رود تمایل به پرداخت کمتری دارند.

بحث و نتیجه‌گیری

پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته مقالات لاتین در زمینه تبادل دانش اهمیت بسیاری دارند از این‌رو گنجینه‌ای گران‌بها در

فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی محسوب می‌شوند که با ارزش‌گذاری اقتصادی آن‌ها در دانشگاه رازی، اهمیت و ارزشمندی آنان برای دانشگاه آشکار شده است، به‌گونه‌ای که مبلغ ۲۴۸.۵۶۶ تومان میانگین تمایل به پرداخت هر یک از دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه در استفاده سالیانه از پایگاه‌های اطلاعاتی لاتین بوده است که با در نظر گرفتن سنجش ذهنی و شخصی ارزش اقتصادی این پایگاه‌ها را برای آنان مشخص می‌کند. این مبلغ برای تمایل به پرداخت سالیانه دانشجویان تحصیلات تکمیلی که معادل خرید دو مقاله هست مناسب به نظر نمی‌رسد. تفاوت ارزی بین کشور ما و سایر کشورها نیز مزید بر علت شده که هزینه خرید مقالات لاتین برای کاربران ایرانی بسیار زیاد شود. دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه رازی ممکن است برای پایگاه‌های اطلاعاتی لاتین ارزش بسیاری در ذهن قائل باشند اما به دلایل مختلف که توانایی تمایل به پرداخت را از آنان سلب می‌کند، ممکن است نتوانند ارزش اقتصادی زیادی برای آن‌ها قائل شوند. از این‌رو تمایل به پرداخت محاسبه‌شده علاوه بر بررسی وضعیت پایگاه‌های اطلاعاتی دانشگاه رازی، نقش آن‌ها را در آموزش و پرورش مشخص می‌کند، به بهبود توانمندی‌ها، ارتقاء کیفیت، تصحیح تصمیم‌گیری‌ها و بهتر شدن وضعیت پاسخ‌گویی کمک می‌کند، تأثیر فراوانی در مجموعه‌سازی، خرید، اشتراک و یا تمدید اشتراک پایگاه‌های دانشگاه خواهد داشت تا بیشتر از گذشته

تمایل به پرداخت آنان در استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی لاتین داشتند.

منابع

- امیرنژاد، ح؛ عطائی سلوط، ک. (۱۳۹۰). *ارزش‌گذاری اقتصادی منابع زیست‌محیطی*. ساری: آوای مسیح.
- باقری، ن. (۱۳۸۹). *بررسی عوامل مؤثر بر پذیرش و کاربرد پایگاه‌های اطلاعاتی الکترونیکی در فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی اعضای هیات علمی دانشگاه شیراز*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی. دانشگاه علامه طباطبایی، تهران.
- بتولی، ز. (۱۳۹۱). *نقش اطلاعات در اقتصاد و ارزش اقتصادی اطلاعات*. فصلنامه جامعه اطلاعاتی، (۳۰)، ۵۱-۵۲.
- بریم نژاد و؛ هوشمندان، آ. (۱۳۹۲). *تعیین میزان تمایل به پرداخت جهت خرید سبزیجات سالم از سوی شهروندان شهر تهران*. فصلنامه علمی-پژوهشی *تحقیقات اقتصاد کشاورزی*، ۵ (۲)، ۱۳۱-۱۵۰.
- پور رشیدی، ر؛ جلالی جواران، م. (۱۳۹۰). *نقش اطلاعات در مدیریت سازمان*. ماهنامه کارآفرین ناب، ۳ (۲۲)، ۱۲-۱۷.
- خردمندی، ف. (۱۳۹۳). *بررسی عوامل مؤثر بر ارزش‌گذاری خدمات کتابخانه‌های عمومی با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط CVM*. کتابخانه‌های عمومی شهرستان کرمانشاه. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی. دانشگاه آزاد اسلامی همدان.
- خلیلی، م؛ مطلبی، د. (۱۳۹۲). *استفاده و رضایت اعضای هیئت علمی از پایگاه‌های اطلاعاتی آونمان شده دانشگاه علوم پزشکی ارومیه*. فصلنامه *مطالعات ملی کتابداری و سازمان‌دهی اطلاعات*، ۲۴ (۹۶)، ۴۰-۲۴.
- عبدالهی، ج. (۱۳۹۲). *برآورد ارزش تفریحی باغ گیاه‌شناسی ارم با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته علوم اقتصادی. دانشگاه علامه طباطبایی، تهران.
- قربانی، م؛ فیروز زارع، ع. (۱۳۸۹). *مقدمه‌ای بر ارزش‌گذاری محیط‌زیست*. انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد.
- کریمی، ف. (۱۳۹۳). *برآورد ارزش حفاظتی تالاب هشیلان با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته علوم اقتصادی. دانشگاه علامه طباطبایی، تهران.
- محمدی، م. (۱۳۸۹). *ارزش‌گذاری اقتصادی: رویکردهای بدیل*. دو فصلنامه *اقتصاد تطبیقی*، ۱ (۲)، ۹۱-۱۰۳.

منطبق بر نیازهای اساسی کاربران باشند. این نتیجه با یافته‌های حاصل از پژوهش مرادی و فتحعلی (۲۰۱۴) در زمینه برآورد میانگین تمایل به پرداخت برای استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی هم‌سو است. در مورد تأثیر متغیرهای مستقل مطرح‌شده بر تمایل به پرداخت دانشجویان تحصیلات تکمیلی نیز، میزان استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی به‌واسطه استفاده‌های پی‌درپی کاربران و آشکار شدن ارزش و اهمیت آنان در رفع نیاز اطلاعاتی، احتمال می‌رود باعث تأثیرگذاری بر تمایل به پرداخت افراد شده است. دانشکده‌های مختلف دانشگاه رازی نیز احتمال می‌رود به‌واسطه متفاوت بودن منابع و پایگاه‌های اطلاعاتی خود تمایل به پرداخت متفاوتی برای استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی داشته باشند، با عبارت دیگر باعث تأثیرگذاری بر تمایل به پرداخت دانشجویان تحصیلات تکمیلی شده باشند. سایر متغیرهای بررسی‌شده در مدل معنادار نشدند چرا که احتمال می‌رود (متغیرهای درآمد، وضعیت تأهل، تعداد افراد خانواده، سن و جنسیت) در جهت پیشبرد اهداف آموزشی و پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه رازی حائز اهمیت نبوده است زیرا در مقطع کارشناسی ارشد و دکتری متغیرهای مطرح‌شده دانشجویان تحصیلات تکمیلی را از نیازهای اطلاعاتی خاص خود بی‌نیاز نمی‌کنند پس آنان فارغ از عوامل مطرح‌شده به تهیه منابع اطلاعاتی موردنیاز خود می‌پردازند. این نتیجه با یافته‌های حاصل از پژوهش‌های مرادی و فتحعلی (۲۰۱۴)، خردمندی (۱۳۹۳) و مرادی (۱۳۹۲) در زمینه تعیین عوامل اثرگذار بر تمایل به پرداخت هم‌سو است. بنابراین پیشنهاد می‌شود: با توجه به این که تمایل به پرداخت دانشجویان تحصیلات تکمیلی برای استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی لاتین نسبت به قیمت خرید مقالات مقادیر بسیار کمی است، دانشگاه رازی به تخصیص بودجه در این زمینه و اشتراک پایگاه‌های اطلاعاتی لاتین توجه کند، از مبالغ تمایل به پرداخت محاسبه‌شده به‌عنوان شاخصی برای تعیین میزان حق اشتراک احتمالی پایگاه‌های اطلاعاتی استفاده کند و به تشویق دانشجویان تحصیلات تکمیلی به استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی لاتین در دانشکده‌های متفاوت دانشگاه بپردازد زیرا با توجه به یافته‌های پژوهش میزان استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی تأثیر فراوانی بر

- Hider, P. (2008). Using the Contingent Valuation Method for Dollar Valuations of Library Services. *The Library Quarterly*, 78(4), 437-458.
- Ikeuchi, A., Tsuji, K., Yoshikane, F., & Ikeuchi, Ui (2012). Doublebounded Dichotomous Choice CVM for Public Library Services in Japan. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 73, 205-208.
- Ko, Y., Shimb, W., Pyoc, S-H., Changd, J., & Chunge, H. (2012). An economic valuation studies of Public libraries in Korea. *Library and Information science Research*, 34, 117-124.
- Moradi, M., & Fathali, A. (2014). The Economical Valuation of Databases Using the Contingent Valuation Method: Sciences University Users of Kermanshah Medical Sciences University. *International Journal of Curent Life Sciences*, 4 (5), 1882-1888.
- Perman, R., Ma, Y., McGilvray, J., & Common, M. (2011). Natural Resource and Environmental Economics. *Auflage. Harlow: Pearson Education Limited*.
- Shaffer, M., Stewart, k., Armstrong, A., & Schroeder, A. (2011). Bringing Perspective to The value Of the Vancouver public libraries. Vancouver.
- مرادی، م. (۱۳۹۲). ارزش‌گذاری اقتصادی خدمات کتابخانه‌های عمومی با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط (CVM): کتابخانه‌های عمومی شهر تهران. پایان‌نامه دکتری رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی. دانشگاه تهران، تهران.
- مهاجری، ف.؛ علیجانپور کاسگری، م. (۱۳۸۹). بررسی میزان آشنایی و استفاده دانشجویان علوم پزشکی بابل از پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته (online). فصلنامه دانش‌شناسی (علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی و فناوری اطلاعات)، ۲ (۸)، ۸۳-۹۵.
- Bae, C.W. & Hahm, C.K. (2010). An Understanding of New Concepts and Publication Ethics in the Use of Online Medical Journals and their Database Web Sites. *Journal of the Korean Medical Association*, 53 (8), 685-694.
- Feather, J. & P. Sturges (2003). *International Encyclopedia of Information an Library Science*. London: Routledge.
- Guhde, E. (2012). The Value of Online Resources to North Carolina Public Library Patrons. Retrieved December 1, 2013, from http://www.mpa.unc.edu/sites/www.mpa.unc.edu/files/Emily%20Guhde_0.pdf.

An Economic Valuation of Latin Papers in Online Databases from the view point of Post Graduate Students in Razi University

Neda Sayadi¹ | Mahmoud Moradi² | Saleh Rahimi³

1. Master of Knowledge and Information Science Razi University in Kermanshah (Author)
sayadi.neda.69@gmail.com
2. Assistant Professor University of Razi, Faculty of Social Sciences, Department of Knowledge and Information Science mahmoudmoradi@razi.ac.ir
3. Assistant Professor University of Razi, Faculty of Social Sciences, Department of Knowledge and Information Science saleh_rahimi@yahoo.com

Abstract

Objective: An Economic Valuation of Latin papers in Online Databases from the view point of Post Graduate Students in Razi University.

Methods: In the current research is used, On Contingent Valuation Method and way of willingness to pay. Population is all Post graduate students at Razi University, in the 2015-2016 the year with the number of 4145 students and research sample is calculated on the basis of Mitchell and Carson with 523 samples. A self-made questionnaire. The statistical methods, such as descriptive statistics and logistic regression were used.

Results: Average annual WTP postgraduate students to use Latin papers in online databases are about 248 5660 Rial; as well among the variables studied, the variables used in Latin databases and faculty at annual use of Latin databases are effected.

Conclusion: post graduate students at Razi University recognize the economic value for Latin papers in online databases because in the exchange of knowledge and increase access to information on various scientific issues is very important.

Key words: Economic valuation, databases, contingent valuation, willingness to pay, graduate students, Razi University.
